

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio). Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Ranta, A. 2021. Hyvä metsäväki. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (1).

URL: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=a284a6da-84d5-41ca-b647-71ea4dce89cb>

Metsäalan alueyhdistykset METO Lappi ry ja Lapin Metsänhoitajat ry järjestävät vuosittain yhteistyössä Lapin Metsätalouspäivät. Lapin Metsätalouspäivät on kerännyt metsäalan toimijoita yhteen jo 62 kertaa ja lukemattomat metsäammattilaiset ovatkin ehtineet antaa aikaansa Lapin Metsätalouspäivien valmistelutyöhön. Pitkät perinteet omaava tapahtuma onkin saavuttanut vankan aseman ja arvostuksen metsäsektorilla. Viime vuosina helmikuussa järjestetyt Lapin metsätalouspäivät ovat olleet useana vuonna peräkkäin loppuunmyytyt yli 400 kävijän voimin.

Lapin metsätalouspäivien lyhyt historia

Lapin metsäteknikot ry aloitti metsätalouspäivien järjestämisen vuonna 1959 saadakseen vuosikokoukseen lisää osallistujia. Vuosikokoukseen olisi pitänyt tulla kaukaa maakunnastakin, mutta kokousta ei pidetty vetovoimaisena. Vuosikymmenten saatossa päivät ovat kehittyneet muutaman esitelmän luontopäivästä kaksipäiväisiksi, jopa kulttimaisen aseman saavuttaneiksi Metsätalouspäiviksi. (Pasma 2018.)

Lapin Metsätalouspäivät alkoivat kasvaa ja järjestäminen muuttui organisoidummaksi 1970-luvulla. Päivät olivat alkujaan vain yksi käsiteltävä asia muiden joukossa. Se siirtyi ensimmäisenä käsiteltäväksi asiaksi nopeasti, kun yhdistyksen toiminnasta saaduissa palautteissa haluttiin yksi suuri metsäalan tapahtuma. (Pasma 2018.)

Alan kehittymisen myötä Lapin Metsätalouspäivillä olikin hyvä tilaisuus kasvaa ja menestyä. Muutoksia liittyen metsien hakkuuseen oli paljon ja metsäammattilaiset saivat enemmän vastuuta. Ammattilaisten yhteinen koulutus- ja keskustelutilaisuus tuli tarpeeseen, oli ajankohtainen ja loi yhtenäisen rintaman alan edustajista. Merkittäviä tekijöitä päivien kannalta ovatkin ensipäivistä asti olleet esiintyjät, jotka kutsutaan paikalle kertomaan ajankohtaisista asioista. Heitä on ollut vuosien aikana kaikkiaan noin 500 kappaletta, joista useat ovat esiintyneet useammin kuin kerran. Useimmin lavalle on astellut jo edesmennyt Ylijohtaja, professori Eljas Pohtila, jonka kahdeksan puheenvuoroa ajoittuvat vuosille 1976 - 1997. Pohtila olikin suosittu puhuja, sillä kolmeen otteeseen hänet tahdottiin puhujaksi jo vuoden kuluttua edellisestä esityksestä. (Pasma 2018.)

Siinä missä luentoja on alkuvaiheessa ollut vain muutama ja luennot ovat olleet jopa parin tunnin mittaisia, niin nykyisin joustovaraa ei ole kovin paljon, kun aikataulu suunnitellaan melkein minuutilleen ja esiintyjä voi olla jopa lähes 30. Aikataulun varmistamiseksi ja

puheenvuorojen jakamiseksi ohjelmasta vastaavat järjestelytoimikunnan valitsemat päivien puheenjohtajat, eikä luennoitsija aina voi vaikuttaa oman esityksensä ajankäyttöön. (Pasma 2018.)

Lapin metsätalospäivien ohjelman laatua kuvaa hyvin Metsälehdessä toimittajan Eliisa Kallioniemen kertomus ensimmäisestä saapumisestaan päiville;

”Perillä aulatila oli tyhjä. Kuten myöhemmilläkin kerroilla olen huomannut: kun ohjelma on meneillään, kaikki istuvat salissa. Lapin metsätalospäivät on intensiivinen metsätapahtuma. Eikä ihme, ohjelma on aina ollut kiinnostava. Esityksistä keskustellaan, ja asiat sanotaan suoraan.” (Jalkanen & Vuopio 2018.)

Lapin Metsätalospäivien historia voisi olla toisenlainen, jos metsänhoitajat ja metsäteknikot olisivat olleet ainoita esiintyjiä. Järjestäjät ovatkin tietoisesti usein kutsuneet esiintyjiksi myös muiden alojen edustajia, koska on haluttu puhujaksi ammattilaisia, jotka todella tietävät, mistä puhuvat. Näin Metsätalospäivät ovat saaneet näkökulmia käytännön metsätalouden ulkopuolelta, ja työnantajat koulutettua työntekijöitään metsätalouden uudesta kehityksestä. (Pasma 2018.)

Metsätalospäivien alusta aina vuoteen 1980 tapahtumasta vastasi Lapin metsäteknikot ry, jonka puheenjohtaja toimi myös päivien vetäjänä. Vuoden 1980 päiville valittiin koulutustoimikunta, jonka puheenjohtaja vakiintui tilaisuuden avaajaksi. Tuolloin puheenjohtajana toimi Pekka Lanko. 1980-luvun loppupuoliskolla järjestelyt siirtyivät Lankon työpaikalle Rovaniemen metsäopistoon (myöhemmin Metsäoppilaitoksen aikuiskoulutusosasto) Metsätalospäivien pitkäaikainen puheenjohtaja Martti Uppala oli esittänyt saunanlauteilla Lapin Metsänhoitajat ry:n silloiselle puheenjohtaja Mauno Aholle jo vuonna 1970 toiveen yhteistoiminnasta, joka toisi metsänhoitajatkin mukaan päivien järjestelyyn. Aho oli Uppalan mukaan kannattanut ajatusta, mutta aika ei ollut vielä kypsä sellaiseen. 1990-luvun alussa metsänhoitajat tulivat täysipainoisesti mukaan järjestelyihin, jolloin järjestelytoimikunnasta 2/3 oli metsäteknikoita ja 1/3 metsänhoitajia. (Jalkanen & Vuopio 2018.)

Yhteisöllisyys Lapin Metsätalouspäivillä

Työssä viihtymisestä puhuttiin ensimmäisen kerran jo 13. Metsätalouspäivillä ja siihen kiinnitettiin huomiota kansallisesti, kun Lapin Kansa, Pohjolan Sanomat, Kansan Tahto, Metsälehti ja Kaleva kirjoittivat aiheesta artikkelin. Aiheesta oli lähes kahden tunnin luento. (Pasma 2018.)

Lopulta myös työyhteisöjen merkitys on huomattu Lapin Metsätalouspäivillä. Ennen 1990-lukua aihetta oli sivuttu esityksissä vain kerran, mutta 1991 Metsätalouspäivien ensimmäisen naisesiintyjän aiheena oli *Henkinen hyvinvointi metsäalan työyhteisössä*, jonka jälkeen hyvinvoinnista on puhuttu säännöllisin väliajoin. Työhyvinvoinnin esille nostoon vaikutti todennäköisesti Metsäntutkimuskeskuksen sisäiset työhyvinvointitutkimukset, joissa paljastui parantamisen varaa. (Pasma 2018)

Tekniikan kehittyessä päivien merkitys yhteiskunnallisesti on vähentynyt viimeisten vuosikymmenien aikana. Ennen internetiä ja tietokoneita luotettavan informaation hakeminen ja saaminen oli paljon haastavampaa. Kun tietoa on helposti saatavilla, yksittäisten koulutustapahtumien merkitys vähenee. Entistä tärkeämmäksi osaksi onkin tullut ihmisten tapaaminen ja verkostoituminen. (Pasma 2018.) Toisaalta väkimäärän kasvaessa Metsätalouspäivien järjestäminen on käynyt haasteellisemmaksi ja talkootyön määrä on kasvanut odotusten noustessa, vaikkakin teknisten ratkaisujen myötä käsin tehtävien töiden määrää on voitu osittain vähentää. Toiminnallisissa talkootöissä ahertaminen onkin sitä yhdessä tekemistä, joka kasvattaa yhteisöllisyyttä. (Jalkanen & Vuopio 2018.)

Metsäalan opiskelijat ja koulutusorganisaatiot koetaan tärkeäksi osaksi yhteisöä

Metsäalan opiskelijat on haluttu ottaa mukaan tapahtuman järjestelyihin ja sitä kautta osaltaan sisälle yhteisöön. Nykyisin metsäopiskelijoiden edustaja on mukana järjestelytoimikunnassa ja vapaaehtoiset hoitavat tapahtumassa narikkaa sekä saliaavustajien tehtäviä. Näin vapaaehtoiset pääsevät mukaan metsätalouspäiville tutustumaan alan toimijoihin ja saattavat jopa löytää työharjoittelupaikan tai tavata tulevan työnantajansa edustajan. Lisäksi Lapin ammattikorkeakoulu kustantaa kolmannen vuosikurssin metsätalousinsinööriopiskelijoiden osallistumismaksut ja valtaosa opiskelijoista osallistuu tapahtumaan ainakin kerran jo opintojensa aikana. Kun metsäalan opiskelijat pääsevät opintojensa aikana sisälle yhteisöön ja

kokevat kuuluvansa osaksi yhteisöä, on todennäköistä, että heistä saadaan pitkäaikaisia yhteisön jäseniä ja tulevia vaikuttajia yhteisön sisällä.

Koulutuksen tärkeys uuden metsä sukupolven luomisessa on tiedostettu jo varhaisessa vaiheessa. Ensimmäisen kerran vuonna 1970 Metsätalousohjelmaa tutustuttiin Hirvaan metsäkonekouluun. Koulutuksen korostamiseen on vaikuttanut osaltaan metsäoppilaitoksen sijaitseminen Rovaniemen lähetyksellä Hirvaalla. Lisäksi opiskelijat ovat päässeet mukaan järjestelyihin, jolloin heidän ajatuksiaan on saatu teemoista päättävien kuuluviin. (Pasma 2018) Metsäalan koulutusorganisaatioiden edustajat ovat olleet päivillä useita kertoja näytteilleasettajina ja esiintyjinä. Lisäksi alan opetus ja TKI-henkilöstön osallistuminen päiville kuuluu osaltaan työntekijöiden koulutukseen ajantasaisen tiedon saamiseksi.

Metsätalousohjelmaa ja metsäalan yhteisössä

Ensimmäisen kerran osallistuin Lapin metsätalousohjelmaan monien muiden tavoin omien metsätalousohjelmaopintojeni aikana, jonka jälkeen päivät ovat olleet merkittävässä roolissa oman metsäverkostoni rakentamisessa. Pari vuotta myöhemmin avautui mahdollisuus lähteä aktiivisesti mukaan METO Lappi ry:n toimintaan ja Metsätalousohjelmien järjestelyihin. Yhdistyksessä ja järjestelytoimikunnassa toimiminen on vienyt paljon vapaa-aikaa, mutta antanut sitäkin enemmän. Toki toiminta on opettanut paljon metsäalasta ja järjestötoiminnasta yleensä, mutta itselleni tärkeimpänä kuitenkin kohtaamiset uusien tuttavuuksien kanssa ja ajanvietto jo tutuksi tulleiden hyvien metsätyyppien kanssa.

Monet Metsätalousohjelmaa kävijät tulevatkin päiville vuosi toisensa perään, aina kun on mahdollista, kuten Metsähallituksen pitkäaikainen toimihenkilö Pertti Heikkuri kertoo;

”Vuodesta 1981 lähtien olen ollut töissä Metsähallituksessa Ivalossa ja osallistunut Lapin Metsätalousohjelmaan aina, kun työnantaja on antanut siihen mahdollisuuden. Ja tämä on tapahtunut todella usein. Metsätalousohjelmien suurinta antia ovat olleet mielenkiintoiset ja ajankohtaiset esitelmät ja se, että näillä päivillä tapaa työkavereita ja tuttuja, joita harvemmin näkee arjen pyörteissä. Niin ja tietenkin ensimmäisen päivän iltamat tansseineen.”

Lapin metsätalousohjelmien pitkäaikainen kävijä Veitsiluoto Oy:n ja sittemmin Stora Enso Oy:n palveluksessa työelämänsä viettänyt Martti Rissanen muisteli ajankohtaisen ohjelman ja hyvien järjestelyiden lisäksi myös päivien kevyempää antia näin;

”Puheenjohtajista erottui positiivisesti edukseen Erkki Anttila, joka otti vastaan perjantaiamun väsyneet osallistujat haitarinoitolla vuoden 1997 päivillä.” (Jalkanen & Vuopio 2018.)

sekä kuinka;

”Kasvot pysyvät aina mielessä, mutta nimet pakkaavat unohtumaan, kumma kyllä. Torstai-illat tahtovat käydä lyhyiksi muistelusten ja kuulumisten parissa, ja tuleepa siinä usein otettua muutama gin tonic kurkun kostuttamiseksi.” (Jalkanen & Vuopio 2018.)

Päivien osallistujamäärien kasvettua illanvietto on hiukan kärsinyt sopivien tilojen puutteesta ja osallistujat ovat joutuneet majoittumaan moneen eri paikkaan. Se on saanut jotkut jättämään metsäiltamat väliin ja jäämään viettämään aikaa ”alakerran baariin”, kuten Rissanen kertoilee;

”Ivalon mies oli jälleen 1980-luvulla saapunut Metsätalospäiville ja majoittunut Pohjanhoviin jo päivää aikaisemmin. Aika oli mennyt Pohjanhovissa niin mukavasti, että kaveri ei ehtinyt päiville ollenkaan. Kotimatalla Ivalon mies oli tavannut aluemetsänhoitajan Sodankylässä. Tämä oli tiedustellut, mitä uutta metsätalospäivillä oli tällä kertaa ollut? Tähän Ivalon mies vastasi, että ”Sitä entisen kertaustahan se taas oli!” ja jatkoi matkaansa pohjoiseen” (Jalkanen & Vuopio 2018.)

Lapissa metsäalan yhteisö elää ja toimii aktiivisesti, vaikka yhdistystoiminnassa järjestäytymisaste on laskenut valtakunnallisen trendin mukaisesti. Yhteisön toiminta näkyy erilaisissa tapahtumissa, kuten *Kasit metsään* ja *Sahanperän Savotta*, joissa eri organisaatioiden asiantuntijat edustavat sekä työnantajiaan että metsäalaa ja metsänomistajia. Metsäalan asiantuntijat METO ry:n alueyhdistysten keskustelutilaisuudessa minulta kysyttiin mikä on Lapin alueyhdistyksen viisasten kivi, sillä Lapissa tuntuu riittävän sitoutuneita ja aktiivisia yhdistyksen jäseniä. En osannut heti antaa vastausta, mutta näin jälkeinpäin ajatellen, ehkä se viisasten kivi löytyy rennosta yhdessä tekemisestä ja olemisesta. Vaikka toimimme tärkeiden ja ajankohtaisten asioiden äärellä, kohtaamme ne yhdessä mahdollisimman avoimesti keskustellen ja kommentoiden. Kuten Suomen Metsäsäätiön toimitusjohtajana toiminut Liisa Mäkijärvi asian esitti;

”Lapin metsätalospäivillä syntyy vahva tunne yhdessä tekemisestä, yhdessä oppimisesta, tasa-arvoisesta mukana olemisesta. Eri metsäalan toimijat metsäelinkeinon puolesta, samassa salissa istuen, kuunnellen ja kommentoiden.” (Jalkanen & Vuopio 2018.)

Normaalisti tähän aikaan vuodesta Lapin metsätalospäivien järjestelyt ovat loppusuoralla ja tulevia päiviä sekä niillä tapahtuvia kohtaamisia odotettaisiin malttamattomana. Ovathan päivät järjestetty lähes katkeamatta vuodesta 1959 lähtien, jopa 1990-luvun alkuvuosina, kun järjestelytoimikunnassa epäiltiin, etteivät työnantajat kustantaisi ketään päiville. Tuolloin järjestelytoimikunnan puheenjohtajana toiminut Juhani Körkkö totesi lakoniseen sävyyn ”Metsätalospäivät järjestetään” ja asia oli käsitelty. (Jalkanen & Vuopio 2018) Vallitsevan koronavirusepidemian johdosta tapahtumaa ei kuitenkaan järjestetä vuonna 2021. Vaikka metsätalospäivät ovat kehittyneet ja uudistuneet vuosien saatossa, järjestelytoimikunnassa ei koettu, että Lapin metsätalospäivien henki ja yhteisöllisyys voitaisiin saavuttaa verkkototeutuksena. Niinpä hyvä metsäväki, tavataan taas metsätalospäivillä 2022, kun se on turvallista ja siihen asti pidetään yhteisömmme elävänä ja aktiivisena muilla keinoin.

Kirjallisuus:

Pasma, L. 2018. Lapin metsätalospäivät. Teemoja ja aiheita 60 vuotta. Luonnonvara- ja ympäristöala. Lapin ammattikorkeakoulu.

Jalkanen, R. & Vuopio, M. 2018. Järjestökurseista metsätalouden suur tapahtumaksi. Lapin Metsätalospäivät 1959-2018. Meto Lappi ry ja Lapin Metsänhoitajat ry. Rovaniemi.